

Антон Павлович Чехов

Тържеството на победителя
Разказ на един колежки
регистратор в оставка

Разказ на един колежки регистратор в оставка

На сирни петък всички отидохме на блини у Алексей Иванович Козулин. Вие не познавате Козулин; за вас може би той е нищожество, нула, но за хора като нас, които не хвърчат високо в облаците, той е велик, всемогъщ и високомъдър. Отидоха у него всички, които бяха, така да се каже, негово подножие. Отидох и аз с баща ми.

Блините бяха толкова великолепни, че не мога го изрази, уважаеми господине: мекички, рохкавички, зачервенички. Вземеш един, дявол да го вземе, потопиш го в горещо масло, изядеш го, а друг сам ти се тика в устата. Като детайли, орнаменти и коментарии имаше: сметана, пресен хайвер, съомга, настърган кашкавал. Вина и водки – цяло море. След блините ядохме чорба от есетра, а след чорбата – яребици със сос. Така се натъпкахме, че баща ми скришом си разкопча копчето на корема и за да не забележат неговия либерализъм, покри се с кърпата. Алексей Иванович, като наш началник, комуто е позволено всичко, си разкопча жилетката и ризата. След обяда, без да ставаме от трапезата, с позволение на началството запушихме пури и започнахме разговори. Ние слушахме, а негово превъзходителство Алексей Иванович говореше. Сюжетчетата бяха повече хумористични, като за през Сириница ... Началникът разказваше и явно искаше да мине за остроумен. Не зная каза ли той нещо смешно, помня само, че баща ми ме ръгаше всяка минута в ребрата и ми казваше:

– Смей се!

Аз си отварях широко устата и се смеех. Веднъж дори пицях в смеха си така, че обърнах внимание на всички.

– Тъй, тъй! – зашепна баща ми. – Браво! Той те гледа и се смее... Това е добре; може наистина да те назначи помощник-книгководител!

– Да-а – каза между другото Козулин, нашият началник, като пухтеше и дишаше тежко, – Сега блини ядем, най-пресен хайвер употребяваме, жена белотела галим, А дъщерите ми са такива хубавици, че не само вашата смирена компания, но дори князе и графове се заглеждат в тях и въздишат. А квартирата ни? Хе-хе-хе!... Ето, това е то! Не роптайте, не се оплаквайте и вие, докато не доживеете до края... Всичко става, всякакви промени стават... Ти си сега, да речем, нищожество, нула, прашина, стафидка... но кой може да знае. Може да дойде време... и такава... да пипнеш съдбата човешка за перчема! Всичко се случва!

Алексей Иванович помълча, поклати глава и продължи:

– А по-рано, по-рано какво беше! А? Боже мой! На паметта си да не повярва човек. Без обуца, със скъсани панталонки, със страх и трепет... Понякога за една рубла две седмици работиш. Па няма и да ти я дадат тая рубла, не! А ще я смачкат и ще ти я хвърлят в лицето: плюскай! И всеки може да те стъпче, да те убоде, да те фрасне по главата... Всеки може да те срами... Отиваш на доклад, виждаш, че до вратата седи кученце. Приближаваш се до това кученце и му вземаш лапичката, здрависваш се. Сиреч, извинете, че минах покрай вас. Добро ви утро! А кученцето срещу тебе: ррр! ... Вратарят те блъсне с лакътя си, а ти: „Извинете, Иван Потапич, нямам дребни!“ Но най-много съм се напатил и най-много гаври съм понесъл ей от тоя чироз опушен, ей от тоя... крокодил! От тоя там, смирения, от Курицин!

И Алексей Иванич посочи мъничко, прегърбено старче, което седеше до баща ми. Старчето мигаше с уморените си очички и с отвращение пушеше пура. Обикновено то никога не пуши, но когато началството му предлага пура, смята, че е неприлично да откаже. Като видя насочения към него пръст, то страшно се смути и почна да се върти на стола си.

– Много изгърпях аз благодарение на тоя тук, смирения! – продължи Козулин. – Най-напред, в началото, при него ме поставиха. Доведоха ме при него смиреничък, сивичък, нищожничък и ме сложиха да работя на неговата маса. И започна той да ме яде. Всяка дума – остър нож, всеки поглед – куршум в гърдите. Сега се държи като червейче, като просяк, но по-рано какво беше! Нептун! Небеса разверзешя! Дълго ме терза той. Аз и му пиших, и пирожки ходех да му купувам, и перата му подострях, и старата му тъща водех по театрите. Върших всичко, което му беше угодно. Научих се да смъркам емфие! Нда... И всичко все за него... Не може, казвах си, трябва да има винаги при мене табакера, в случай че поиска. Курицин, помниш ли? Дохожда веднъж при него моята покойна майка и го моли, старицата, да пусне синчето й, мене сиреч, за два дни при леля си за едно наследство. Че като се нахвърли върху нея, като опули ония очи, като кресна: „Че твоят син е ленивец, че твоят син е дармояд, какво гледаш, глупачке!... Под съд ще иде“ – дума. Отиде си старицата в къщи и легна, разболя се от уплаха, едва не умря тогава. ..

Алексей Иванич изтри очите си с кърпичка и изпи наведнъж цяла чаша вино.

– Канеше се да ме жени за дъщеря си, но аз в това време... за щастие се разболях от треска, половин година лежах в болницата. Ето какво беше по-рано. Ето как живеехме! А сега? Пфу! А сега аз... аз съм над него... Той води тъща ми по театри, той ми подава табакерата и ето сега

пуши пура. Хе-хе-хе!... Аз му посипвам живота с пиперец... пиперец!
Курицин!

– Какво ще заповядате? – попита Курицин и се изправи мирно.

– Представи трагедията!

– Слушам!

Курицин се изправи, намръщи се, вдигна ръка нагоре, сбърчи лице и пропя с пресипнал, разтреперен глас:

– Умри, вероломнице! За крррръв съм жаден!

Ние попадахме от смях.

– Курицин, изяж ето това парче хляб с пиперец! Ситият Курицин взе голямо парче ръжен хляб, посипа го с пипер и го изяде при общ смях.

– Всякакви промени стават – продължи Козулин. – Седни, Курицин! Когато станем, ще изпееш нещо... Тогава ти, а сега аз... Да... А старичката си умря... Да...

Козулин стана и политна...

– А пък аз – ни гък, защото бях мъничък, сивичък ... Варвари... Затова пък сега аз... Хе- хе-хе ... Я ти там! Ти, без мустаците, на тебе говорят!

И Козулин посочи към баща ми.

– Тичай около масата и пей като петел!

Баща ми се усмихна, изчерви се от удоволствие и заситни около масата. Аз след него.

– Ку- ку-ригу! – запяхме и двамата и затичахме по-бързо.

Аз тичах и си мислех:

„Ще стана помощник-книгководител!“

1883

КРАЙ

© Рачо Стоянов, превод от руски

Антон Павлович Чехов
Торжество победителя, 1883

Източник: <http://bezmonitor.com>

Сканиране: Тони

Антон П. Чехов, Разкази 1880–1886, Народна култура 1969

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/1976>]